

15. Минцберг Г., Альстрэнд Б., Лэмпел Д. Школы стратегий: Стратегическое сафари: экскурсия по дебрям стратегий менеджмента / Пер. с англ.: Д. Раевская, Л. Дарук. – СПб.: Питер, 2000.

16. Забелин П. В. Основы корпоративного управления концернами. – М.: Приор, 1998.

17. Алдер Г. Маркетинг будущего: диалог сознаний: Общение с потребителями в XXI веке.: Пер. с англ. – М.: Фаир-Пресс: Гранд, 2003.

18. Бучанан Р. Враг внутри. Когда поку-

патели думают, что нам не до них. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2003.

19. Макнейл Рут. Маркетингові дослідження в сфері B2B: Аналіз і оцінка ринков товарів для бізнесу / Пер. с англ. А.А. Шамрай. – Днепропетровск.: Баланс Бізнес Букс, 2007.

20. Клейнер Г. Б. Системная парадигма и теория предприятия // Вопросы экономики. – 2002. – №10.

Статья поступила в редакцию 28.08.2007

П.О. ЗАРЕМБА, канд. техн. наук,

Донецкий национальный университет экономики и торговли им. Туган-Барановского

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

М'ясопереробна промисловість є однією з важливих галузей продовольчого комплексу України, оскільки вона має визначальне значення як для забезпечення стабільної соціально-економічної ситуації, так і для підвищення якості життя населення, займає проміжне місце в ланцюзі руху товару продукції сільського господарства до споживача, її основне завдання полягає в переробці продукції тваринництва з метою задоволення потреб населення у виробах з м'яса. При цьому в умовах ринкової трансформації економіки проблеми забезпечення ефективного управління харчовою промисловістю взагалі і м'ясопереробною промисловістю зокрема набувають особливої гостроти. Зокрема, важливим представляється рішення задач стратегічного економічного розвитку галузі, адаптованої до змін зовнішнього економічного середовища, використання і зміцнення її наявного потенціалу, що зрештою створює передумови економічного зростання, а також зростання рівня конкурентоспроможності. Досягти цього можливо за рахунок розробки і реалізації стратегічних рішень як на галузевому рівні, так і рівні підприємства. Розробка стратегії розвитку м'ясопереробної промисловості на сучасному етапі нерозривно пов'язана з використан-

ням відповідних правил, прийомів й методів, які забезпечують обґрунтування можливості досягнення стратегічної мети та підтримують зацікавленість всіх учасників процесу розробки і реалізації стратегічних програм.

Над розробкою питань теорії і практики функціонування підприємств галузі, закономірностей розвитку м'ясопереробної промисловості працює багато вчених. Зокрема, роботи О. Драган, О. Мазуренко, В. Яценко, М. Прямухіна присвячено аналізу стану, основних напрямків реструктуризації та розвитку підприємств м'ясопродуктового підкомплексу України [1, 2, 3]. У працях Я. Литвиненко розглядаються особливості ціноутворення на продукцію галузі [4], у працях Д. Маламуда розкрито перспективи стійкого економічного розвитку м'ясопереробної промисловості Російської Федерації [5]. В той же час в Україні на сьогоднішній день спостерігається недовлік комплексних наукових досліджень і розробок щодо вдосконалення організаційної й економічної системи підприємств м'ясної промисловості та в цілому щодо напрямів стратегічного розвитку м'ясопереробної галузі. Метою статті є визначення

© П.О. Заремба, 2007

методичних підходів до забезпечення стратегічного розвитку м'ясопереробної промисловості.

Рішення питань стратегічного розвитку м'ясопереробної галузі полягає в розробці планів і прогнозів, оптимізації розміщення підприємств, розвитку інтеграційних процесів з постачальниками сировини та споживачами виробленої продукції, аналізі і прогнозуванні, регулюванні фінансового забезпечення, організації кредитування, підтримці малого і середнього бізнесу, зовнішньоекономічної діяльності, підготовки кадрів, науково-технічної політики на підприємствах м'ясної промисловості різних форм власності.

Стратегічне планування і визначення напрямів майбутнього розвитку м'ясопереробної промисловості повинні ґрунтуватися на аналізі фактичного стану галузі, на визначенні її конкурентних переваг і недоліків з урахуванням внутрішніх та зовнішніх обмежуючих чинників розвитку. Аналіз стану і потенціалу розвитку м'ясопереробної промисловості, зокрема, її сильних і слабких сторін, можливостей і погроз, здійснений за допомогою методу SWOT-аналізу, дозволяє виділити основні причини незадовільної роботи галузей харчової промисловості в цілому, і м'ясопереробної галузі зокрема:

- незабезпеченість підприємств якісною сировиною та його висока вартість;
- постійне підвищення цін на енергоносії і залізничні перевезення;
- нерегульованість питань платежів та взаємозаборгованості між постачальниками сировини, переробними підприємствами і торговими організаціями;
- висока плата за користування кредитами.

За роки здійснення реформ в результаті прорахунків в організаційній, фінансовій, кредитній і зовнішньоторговельній політиці в харчової та м'ясопереробної промисловості виявилися негативні тенденції, що привели до значного зниження обсягів виробництва продукції, погіршення забезпечення населення вітчизняними продовольчими товарами. Крім того, серед особливостей функціонування м'ясопереробної

галузі України, що негативно впливають на її розвиток, слід зазначити наявність конкуренції як в аспекті продажу готової продукції, так і постачання переробних підприємств сировиною. І хоча відповідно об'єктивним ринковим законам дефіцит пропозиції продукту регулюється підвищенням його ціни, проте в даний час ціни на м'ясо для переробної промисловості достатньо стабільні. В той же час збільшення витрат на закупівлю сировини з боку м'ясопереробних підприємств незмінно викликає зростання цін на готові м'ясні вироби [4].

Принципова схема формування стратегії розвитку м'ясопереробної промисловості представлена на рис. 1.

Так, перш за все, необхідним є формування місії галузі, що повинне бути здійснено на державному рівні в рамках проведення державою економічної політики. Також необхідним є проведення аналізу соціально-економічного стану та розвитку м'ясопереробної галузі за останні 10 років та на його ґрунті і за результатами опитування керівництва підприємств галузі, оцінки зовнішніх і внутрішніх чинників їх розвитку визначити стратегічні цілі перспективного розвитку м'ясопереробної промисловості та опрацювання поетапного плану дій і механізмів реалізації розробленої стратегії розвитку на найближчі 10 років з подальшим корегуванням її положень у відповідності з результатами експертизи і моніторингу виконання стратегії.

Таким чином, м'ясопереробна промисловість України – одна з важливих галузей економіки, покликана забезпечувати безперебійне постачання населення необхідними якісними продуктами харчування. Тому для забезпечення стратегічного розвитку м'ясопереробної промисловості необхідно вирішити комплекс питань як на рівні держави, так і рівні галузі, включаючи:

- розробку схем розвитку виробництва сільськогосподарської сировини і сільськогосподарських товарів з урахуванням специфіки регіонів;

Рис. 1. Схема розробки стратегії розвитку м'ясопереробної промисловості України

– послідовну децентралізацію інвестиційного процесу на основі розвитку різних форм власності;

– розміщення обмежених централізованих капітальних вкладень в державному фінансуванні інвестиційних проектів виробничого призначення відповідно програмам стратегічного розвитку держави;

– забезпечення державного регулювання експорту й імпорту сільськогосподарської сировини та продовольства;

– стимулювання постачань дефіцитних імпортованих видів сировини;

– здійснення заходів щодо використання частини коштів, отриманих від сплати імпортованих й експортних митних зборів

на підтримку сільгоспвиробників і переробних підприємств;

– формування і експлуатація єдиної інформаційної системи в галузях харчової та переробної промисловості, доступної для користувачів будь-якого рівня, зокрема іноземних;

– здійснення заходів щодо організації фінансування прикладних наукових і експериментальних розробок;

– державне управління і контроль за якістю виробленої продукції;

– підтримку розвитку малих і середніх підприємств, які є постачальниками та споживачами продукції м'ясопереробної промисловості;

– координацію робіт з підготовки і перепідготовки кадрів для м'ясної і м'ясопереробної промисловості.

При цьому перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з аналізом умов забезпечення ефективності функціонування і розвитку м'ясопереробної промисловості на основі формування відповідної моделі планування з урахуванням ступеня оптимізації розміщення підприємств, інтеграції з виробниками сировини і споживачами готової продукції, модернізації виробництва і реалізації інноваційно-інвестиційних проектів з використанням матричних методів, а також розробки оптимальної виробничої програми в умовах безлічі установок і процесів переробки сировини.

Література

1. Драган О. Основні напрямки рестру-

ктуризації підприємств м'ясної промисловості України // Економіка. Фінанси. Право. – 2000. – №11. – С. 3 – 6.

2. Мазуренко О.В. Стан і напрями розвитку м'ясопродуктового підкомплексу в Україні // Економіка АПК. – 2002. – №8. – С.59 – 65.

3. Яценко В.М., Прямухина Н.В. Реструктуризація підприємств м'ясної промисловості в умовах ринкової трансформації.// Економіка АПК.-2004.-№4.- С.120-125.

4. Литвиненко Я.В. Сучасна політика ціноутворення. – К.: МАУП, 2001. – 152с.

5. Маламуд Д.Б. Проблемы и перспективы устойчивого экономического развития предприятий мясоперерабатывающей промышленности. – М.: Экономика, 2003. – 134с.

Статья поступила в редакцию 28.08.2007

О.В. КЛЕНІН, к. э. н.,

Институт економіки промисловості НАН України,

ІНФОРМАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ

Проблема ефективності функціонування підприємства, галузі та взагалі економіки країни тісно пов'язана з необхідністю оновлення морально і фізично застарілих основних фондів, а також наявністю ресурсів для фінансування розвитку економіки. Важливим фактором активізації відновлювальної діяльності, спрямованої на підвищення фінансової зацікавленості підприємств у здійсненні інвестицій в оновлення основних засобів, є лібералізація їх амортизаційної політики.

Розробці науково-методичних засад управління процесом відтворення основних засобів присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, таких як: Фукса А.Е.[1], Борисенко З.Н. [2], Бобрової О.Г. [3], Кузьміної О.С., Князя С.В., Тувакової Н.В. [4], Мякоти В. [5] та ін. Однак, незважаючи на значну кількість наукових праць та істотні досягнення в цій галузі знань, низка завдань теорети-

ко-методичного забезпечення процесу амортизаційної політики промислових підприємств розроблена не досить повно, а тому вимагає уточнення й розвитку, що обумовило мету статті.

Забезпечення нормального плину процесу відтворення основних фондів вітчизняних підприємств в умовах необхідності формування двоаспектної амортизаційної політики підприємства передбачає трансформацію не тільки і не стільки виробничих ресурсів, скільки управлінських. Здійснені обстеження промислових підприємств дозволили зробити висновок, що необхідність обґрунтованого підходу до формування власної амортизаційної політики як системи управлінських рішень щодо забезпечення нормального плину процесу відтворення зношених та застарілих основних фондів не використовується ви-

© О.В. Кленін, 2007